

Länsstyrelsen Uppsala läns remissyttrande över SOU 2024:43; Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning

Er beteckning: Fi2024/01460

Sammanfattning

När det gäller förslaget om inrättande av råd under länsstyrelserna föreslår Länsstyrelsen att benämningen blir *Länsstyrelsens strategiska råd för kommun och regionfrågor* i stället för *det regionala kommunrådet*. När det gäller vissa av utredningens bedömningar framför Länsstyrelsen i övrigt de synpunkter som anges nedan. Utöver de synpunkter som anges nedan har Länsstyrelsen utifrån sin roll och uppdrag inga synpunkter.

Avsnitt 11.9 Samverkan inom olika verksamhetsområden

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning om att samverkan inom det regionala utvecklingsområdet i huvudsak är ändamålsenlig men kan utvecklas och förtydligas. Länsstyrelserna, och andra statliga myndigheter, bör kunna ges tydligare uppdrag som syftar till att förverkliga regeringens politik på regional nivå. Länsstyrelsen ser därför positivt på att frågan utreds i "Den framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken" som ska läggas fram den 1 juni 2026.

När det gäller frågor rörande hållbar regional utveckling återknyter Länsstyrelsen till länsstyrelsernas gemensamma utredning *Framtidens länsstyrelse*. I den utredningen bedömer vi att parterna kunna samverka och bidra med resurser för att samverkan mellan länsstyrelserna, kommunerna och regionerna ska på ett verkkningsfullt sätt kunna bidra till en hållbar regional utveckling behöver. Detta ställer krav på att länsstyrelserna har legitimitet, mandat och ekonomiska resurser för att kunna uppfylla statens mål på den regionala nivån och för att kunna vara en samarbetspart till

regionerna och andra i det strategiska tillväxtarbetet och regionala utvecklingsarbetet.

Länsstyrelsen delar vidare utredningens bedömning om att mer specifika krav på samverkan i myndighetsinstruktioner och olika regeringsuppdrag till myndigheterna samt uttalade krav på vad som förväntas av olika aktörer skulle kunna bidra till att förenkla samverkan, samt att länsstyrelsernas kompetens på området bör kunna tas tillvara i högre utsträckning genom att statliga myndigheter ges i uppdrag att samverka med länsstyrelserna.

11.10 Länsstyrelsernas roll i samverkan

11.10.1 lakttagelser om förutsättningar för ändamålsenlig samverkan

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning om att det regionala perspektivet och intresset, i vissa fall kräver ett kompletterande statligt perspektiv. I Uppsala län finns en rad sådana samverkansstrukturer inom högsta nivå för Länsstyrelsen, alla kommuner och regionen. Dessa uppfyller visserligen den funktion som utredning vill skapa men sådana strukturer finns inte i alla län. Länsstyrelsen noterar att dessa strukturer bidrar till den av utredningen avsedda effekten. Länsstyrelsen är därför positiv till utredningens bedömning om att det bör finnas sådana samverkansstrukturer i alla län.

Länsstyrelserna och arbetet med Agenda 2030

Om länsstyrelserna skulle få en mer aktiv roll i att stötta kommunsektorn när det gäller arbetet med Agenda 2030 kräver det ett tydligare mandat och finansiering. Detta för att kunna arbeta med såväl målkonflikter som målsynergier regionalt och lokalt.

11.10.2 Länsstyrelsernas roll i samverkan behöver stärkas

Länsstyrelsen stödjer bedömningen om att regeringen bör överväga ett förtydligande i länsstyrelseinstruktionen om att länsstyrelsen ska företräda regeringen i länet och bidra till länens utveckling.

Länsstyrelsen delar utredningens i bedömning om samverkan mellan kommunsektorn och länsstyrelserna och att det vore positivt om länsstyrelsernas roll som länk mellan regeringen och kommunerna skulle förtydligas och förstärkas.

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att statliga myndigheter behöver tydligare uppdrag kring samverkan gentemot länsstyrelsen. Detta regleras för länsstyrelsernas del i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion. Utifrån det perspektivet behövs en ömsesidig involvering och samverkan i arbetet som berör kommuner och regioner.

Genom att inrätta ett regionalt råd för samverkan och informationsutbyte i varje län stärks relationerna mellan kommunerna, regionen och staten, representerad av länsstyrelserna. Detta ger fördelar för både kommun, region och stat. Länsstyrelserna ser det regionala rådet som ett viktigt forum för att främja samarbete, snarare än att enbart förstärka länsstyrelsernas egen roll. Länsstyrelserna anser att förslaget om att det ska finnas ett organ för samverkan och informationsutbyte inom varje länsstyrelse är bra och bör genomföras.

Länsstyrelsen ställer sig även bakom att rådet ska ledas av landshövdingen och att representanter med mandat för kommuner och region i länet deltar, samt utses av landshövdingen. Länsstyrelsernas förutsättningar är dock olika. Det är således viktigt att länen ges möjlighet att skapa samverkanslösningar som är ändamålsenliga utifrån respektive regionala förhållandena.

Länsstyrelserna föreslår dock att rådet får en annan benämning, så att det mer tydligt skiljs från begrepp som används i termer av kommunalråd och regionråd. Länsstyrelserna föreslår benämningen *Länsstyrelsens strategiska råd för kommun och regionfrågor*. Det bör också förtydligas hur detta råd ska förhålla sig till det regionala råd som Länsstyrelsen ska ha enligt förordningen (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter inför och vid höjd beredskap.

Förslaget om att inrätta råden den 1 januari 2026 är bra.

Avsnitt 11.11 Samverkan i kris och krisberedskap

Länsstyrelsen instämmer i stort med utredningens bedömningar vad avser samverkan i kris och krisberedskap. Med hänsyn taget till att en fredstida kris kan beskrivas som tillhörande det tidsspektrum som omfattar "inför höjd beredskap" hade Länsstyrelsen gärna sett ett resonemang med förslag och bedömningar i utredningen om det perspektivet.

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att det inte är realistiskt att ha etablerade samverkansstrukturer för varje tänkbar krissituation utan att samverkan bör utgå från de generella strukturer som länsstyrelsen bygger upp utifrån det geografiska områdesansvaret. Det kan dock kompletteras med strukturer för vissa specifika händelser, såsom exempelvis skett inom ramen för planering för kärnteknisk olycka (*Förordning om skydd mot olyckor* 2003:789). Det är också i linje med hur regeringen anfört att ledning i det civila försvaret bör gå till i den nya totalförsvarspropositionen, ytterst genom det geografiska områdesansvaret.

I samma kapitel som ovanstående står att " *Utredningen konstaterar vidare att det kan finnas situationer då samverkan inte är någon lösning.*" Här blir resonemanget lite hängande då inget förslag till lösning eller liknande ges.

I sammanhanget noterar Länsstyrelsen att Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65) lämnas förslag och bedömningar i frågor rörande beredskapsarbete och finansiering av det särskilt. När det gäller sådana frågor i stort hänvisar Länsstyrelsen till de synpunkter som myndigheter avser att lämna i remissvaret till sistnämnda utredningen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Cecilia Magnusson med chefsjurist Solmaz Vikström som föredragande. I beslutet har, avdelningschef Kristina Jansson och beredskapshandläggare Johanna Boman medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.